

Okuma Motivasyonu ve Okumaya Adanm??l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okuma Motivasyonu ve Okumaya Adanm??l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27994>

Özet

Okuma Motivasyonu ve Okumaya Adanm??l??k Ölçe?i (OMOAÖ), bireylerin okumaya yönelik sahip olduklar? motivasyon düzeylerini ve bu eyleme olan ba?l??l??klar?n? (adanm??l??klar?n?) ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal bir yap?n?n Türkçeye Uyarlama çal??mas? sonucunda psikoloji ve e?itim ara?t?rmalar?na kazandırmıştır. Ölçek, özellikle okuma davran??n?n ard?ndaki bili?sel ve duyu?sal süreçleri derinlemesine incelemek isteyen ara?t?rmacılar için de?erli bir kaynak sunmaktadır.

Ölçek, toplamda 39 maddeden ve bu maddeleri kapsayan 7 farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik analizleri ba?ar?yla tamamlanmış olup, elde edilen istatistiksel sonuçlar, araç?n Türk kültürüne uygunlu?unu ve yüksek düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Okuma Motivasyonu, Okumaya Adanm??l??k, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, ?ç Tutarlılık, Doğulayıcı Faktör Analizi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Mustafa Yıldız, Nuri Aktaş

Amaç

Okuma Motivasyonu ve Okumaya Adanm??l??k Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin okuma eylemini gerçekle?tirme isteklerinin altında yatan itici güçleri (motivasyon) ve okuma faaliyetine ne kadar zaman, enerji ve dikkat ayırdıklarını (adanm??l??k/ba?l??l??k) belirlemektir. Bu araç, öğrencilerin veya yetkinlerin akademik başarıları ile okuma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi anlamak için kritik veriler sağlar.

Ölçek, eğitim bilimleri ve psikoloji alanlarında yapılan ara?t?rmalarda, Okuma Motivasyonu kavramının çok boyutlu doğasını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu sayede, okuma becerilerini geli?tirmeye yönelik müdahale programlarının etkinliğini ölçülebilir ve bireysel farklılıklar daha iyi anlaşılabilir.

Yapı

OMOAÖ, okuma motivasyonu ve adanm??l??k gibi karmaşık psikolojik yapıları ölçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, yedi (7) farklı alt boyutu temsil eden toplam otuz dokuz (39) maddeden meydana gelmektedir. Bu alt boyutlar, okumanın farklı yönlerine (örneğin, içsel motivasyon,

d??sal motivasyon, sosyal motivasyon, zorluk tolerans? ve adanm??I?k bile?enleri) odaklanarak, bireyin okuma davran??n?n kapsaml? bir profilini ç?karmaktadır.

Ölçekteki maddeler, bireylerin okuma deneyimlerine ve inançlar?na dair ifadeler içerir ve yan?tlar 4'lü Likert Ölçe?i format?nda toplan?r. Ölçe?in çok boyutlu yap?s?, ara?t?rmac?lar?n yalnızca genel bir puan yerine, okuma davran??n?n spesifik tetikleyicilerini analiz etmesine olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?nda yap? geçerlili?ini test etmek amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in orijinal yedi faktörlü yap?s?n?n Türkçe örnekleme de do?ruland??n? göstermektedir.

Uyum iyili?i indeksleri incelendi?inde, Normland?r?lm?? Ki-kare (χ^2/df) de?eri 2.30 olarak elde edilmi?tir. Bu de?er, kabul edilebilir uyum aral?? içinde yer almaktadır. Di?er önemli uyum indeksleri ise ?u ?ekildedir:

RMSEA (Yakla??k Hata Karekök Ortalamas?): .06

RMR (Karekök Kal?nt? Ortalamas?): .04

GFI (?yilik Uyum ?ndeksi): .92

CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi): .93

Bu indeks de?erlerinin tamam?, ölçe?in yap?s?sal modelinin veriyle mükemmel veya çok iyi düzeyde uyum sa?lad??n? göstererek, arac?n yüksek düzeyde yap? geçerli?ine sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Okuma Motivasyonu ve Okumaya Adanm??I?k Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, ?ç Tutarl?I?k yöntemi kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. ?ç tutarl?I?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösteren bir göstergedir.

Yap?lan hesaplamalar sonucunda, ölçe?in genel güvenilirlik katsay?s? (Cronbach Alfa) .84 olarak bulunmu?tur. Psikometrik standartlara göre .70 ve üzeri de?erler kabul edilebilir düzeyde güvenilirli?i i?aret ederken, .84 de?eri ölçe?in maddelerinin yüksek düzeyde tutarl? oldu?unu ve güvenilir ölçümler sa?lad??n? ortaya koymaktadır. Bu sonuç, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verebilece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amacıyla kullan?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), 7 alt boyuttan olu?an modelin Türkçeye çevrilmi? formda da geçerlili?ini korudu?unu göstermi?tir. DFA,

uyarlama çal??malar?nda orijinal yap??n?n kültürel ve dilsel farkl??klara ra?men korunup korunmad??n? test etmek için hayati öneme sahiptir.

Elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2/df=2.30$, $RMSEA=.06$, $GFI=.92$, $CFI=.93$), modelin teorik yap??s??n?n güçlü bir ?ekilde desteklendi?ini ve ölçe?in okuma motivasyonu ve adanm??l??n? ölçmek için yap??sal olarak sa?lam bir araç oldu?unu teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: 39 maddeden olu?an, 7 alt boyutlu öz bildirim ölçe?i.

Derecelendirme: 4'lü Likert Ölçe?i (1= Kesinlikle Kat?lm?yorum - 4= Kesinlikle Kat?l?yorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim bilimleri ve psikoloji alanlar?nda okuma davran??n? incelemek isteyen ara?t?rmac?lar için genel popülasyon veya ö?renci gruplar?.

Ya? Grubu: Uyarlama çal??mas??n?n yap?ld??? örneklem belirtilmemi? olmakla birlikte, genellikle ortaokul, lise ve üniversite ö?rencileri üzerinde kullan?lmaya uygundur.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??man??n yay?mland??? makalede detayl? örneklem bilgileri mevcuttur.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçüm, öz bildirim yöntemiyle gerçekleştirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Okuma Motivasyonu, Adanm??lk, ?ç Tutarl??k, DFA, Psikoloji, E?itim, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa Y?ld?z

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresi: mustafa@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi (Uyarlama çal??mas? s?ras?nda yazar??n ba?l? oldu?u kurum).

??zinler, Ücretler ve Test Y?I?

Ölçek, Y?ld?z ve Akta? taraf?ndan 2015 y?l?nda Türkçeye uyarlanm??t?r. Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar Mustafa Y?ld?z ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m ve telif haklar? hakk?nda kesin bilgi için yazarlarla do?rudan temasa geçilmelidir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [okuma-motivasyonu-ve-okumaya-adanmislik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Y?ld?z, M., & Akta?, N. (2015). Okuma motivasyonu ve okumaya adanm??I?k ölçe?i: Türkçeye uyarlama çal??mas?. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 1349-1365.

DOI Referans?: <http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v12i2.3379>

Makale Ba?lant?s?: j-humansciences.com

Okuma Motivasyonu ve Okumaya Adanm??I?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek, 7 alt boyut ve 39 maddeden olu?maktadır. Maddelerin tamam?na, yukar?da belirtilen kaynak makalenin eklerinden veya yazarlarla ileti?ime geçilerek ula??labilir.